

Jyväskylän seudun kuntajakoselvitys

Selvitysryhmän 4. kokous

Tiistai 29.10.2013 klo 17.00-19.50
Auditorio Miilu, Kulttuurikeskus (Miilutie 4, 41900 Petäjävesi)

Tervetuloa Petäjävedelle

Petäjäveden kunnanvaltuuston puheenjohtaja Hannu Ässämäki toivotti selvitysryhmän tervetulleeksi Petäjävedelle ja esitteli Petäjäveden kuntaa. Kunnanjohtaja Teppo Sirviö kertoi Petäjäveden kunnan strategiasta ja sen yrittäjyyden painopisteestä ("Kasvava yrittäjyyden kunta") sekä elinkeinoasioiden organisoinnista.

Edellisen kokouksen asiat

Kuntajakoselvittäjä Jarmo Asikainen kertasi edellisen selvitysryhmän kokouksen asiat. Kokouksessa käsiteltiin seudun elinvoimaa ja kilpailukykyä ja esiteltiin tutkija Timo Aron aineistoa, joka on edelleen kuntien käytössä.

Yksi johtopäätös selvitysryhmän tilaisuudesta oli, että on entistä suurempi tarve kuntien yhteistyöhön seudun elinvoiman ja kilpailukykyyn parantamiseksi. Tämä edellyttää elinkeinopolitiikan tavoitteiden yhdensuuntaistamista ja uudenlaista organisointia. Vaihtoehtoisina organisointitapoina on tiiviimpi yhteistyö tai kuntarakennemuutokset. Aron tutkimusten perusteella nähtiin positiiviseksi seudun väestönkasvu, mutta samalla negatiivisena puolena nuorten aikuisten ulosmuutto alueelta.

Selvitysprosessin eteneminen

Selvitysprosessin vaiheet ja aikataulu

Valtionosuusuudistuksen laskelmat julkistetaan todennäköisesti marraskuussa. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista muuttaa 19.11.2013 selvitysryhmän kokouksen aihe kuntatalouteen ja siirtää Demokratia ja osallistuminen joulukuun selvitysryhmään.

Kuntajakoselvittäjät julkistavat väliraportin ja alustavat rakennemuutosehdotukset 18.8.2013 klo 18 Peurungassa valtuustojen seminaarissa.

Valtiovarainministeriön kaupunkiseutujen tukiohjelma on ehdottanut seminaaria Jyväskylän kaupunkiseudulle 14.1.2013, jolloin on myös selvitysryhmän kokoukspäivä. Todennäköisesti puolilta päivin alkavaan tilaisuuteen kutsuttaisiin selvitysryhmän ja työvaliokunnan jäsenet.

Sidosryhmien tapaamiset

Kuntajakoselvittäjät ovat tavanneet Kauppakamarin edustajat. Selvittäjät valmis-televat tapaamisia seurakuntien edustajien ja nuorisovaltuustojen puheenjohtaji-en sekä selvitysalueen lähikuntien kanssa.

Työryhmien työn ja perustietojen koonnin tilanne

Työryhmien työskentely on ollut onnistunutta ja kaikkien ryhmien väliraportointi saadaan lokakuun loppuun mennessä. Kuntajakoselvittäjien ja ryhmien puheen-johtajien yhteinen kokous on arvioinut tilannetta ja jatkotyötä.

Kuntajakoselvittäjät ovat toimittaneet kuntajohtajille laajan tietomateriaalikoko-naisuuden sähköisessä muodossa. Kuntajakoselvittäjät toivovat, että kunnissa tarkasteltaisiin tietoja oman kunnan näkökulmasta.

Palvelut ja palveluverkot sekä kuntatalous selvitysalueella

Kuntajakoselvittäjä Jouko Luukkonen esitteli kuntatalouden teemaa ja kuntarakenne-lain asettamia edellytyksiä selvitystyölle talouden ja palveluiden näkökulmasta.

Esittelyssä käsiteltiin eri näkökulmista teemaa (diat lähetetty selvitysryhmälle liitteenä ja laajempi aineisto kuntajohtajien materiaalissa) ja nostettiin esiin mm.

- *kriisikuntakriteereiden tarkasteluissa yksikään kunta ei täytä kaikkia kriteerejä tai alijäämäkriteeriä. Selvitysalueen kunnista eniten kriteerejä täyttyy Joutsan ja Laukaan kunnissa. Toivakan osalta alijäämäkriteerin täytyminen on lähimpänä.*
- *väestön kasvu: työikäisten kasvu on 2 prosenttia, vanhusväestön ja nuorten osuus kasvaa lähes kaksinkertaisesti. Voimakkain kasvu vanhusväestössä on Muuramessa, Jyväskylässä ja Laukaassa. Toivakalla kasvavat vanhusväestö ja kouluikäiset.*
- *henkilöstö: henkilöstön poistuma mahdollistaa muutokset ja tuottavuuden parane-misen, mutta tämän toteutumiseen tarvitaan johtamista ja ohjelmointia.*
- *investoinnit: investointitarpeet on arvioitu olevan noin 10 miljardia (ml. sairaalain-vestointi). Jos kunnat eivät halua velkaantua, vuosikate tulee voida nostaa 400 eu-roa/asukas paikkeille joka vuosi.*
- *odotekustannukset: Mittarit vaihtelevat palveluittain. Esimerkiksi vanhuspäalveluissa käytetään mittaria euroa/75 vuotta täyttäneet. Kustannuksia on vertailtu verrokki-ryhmän toiseksi parhaaseen kuntaan. Terveyspalveluissa selvitysalueen kusan-nukset ovat suuremmat kuin vertailualueilla. Vanhuspalveluissa vaikuttaa olevan selvitysalueella säästöpotentiaalia. Vauramon koko Keski-Suomen vanhuspäalve-luista tekemä selvitys vahvistaa tätä olettamaa. Vertailuluvat ovat suuntaa antavia, mutta edellyttävät tarkempaa selvitystä esimerkiksi vertailukuntien palvelujen laatu-taosta ja toimintatavoista.*
- *muuttajien tulovirrat: Sisäinen muuttoliike vaikuttaa olevan niin; että hyvätuloista ja hyvin työllistynyttä väkeä muuttaa keskuskunnasta kehyskuntiin. Kehitys on sa-manlainen kuin muilla kaupunkiseuduilla.*

Otteita keskustelusta:

- *Muuttovirtojen vaikutusten lisäksi tulisi huomioida asiointi ja sen hyödyt asiointikunnalle. Esimerkiksi Petäjävedelle syntyy hyötyjä muuttovirrasta, mutta kunnan asukkaat asioivat myös Jyväskylän alueen palveluissa.*
- *Kriisikuntakriteereiden tarkastelussa huomioitava kunnan taloudellinen asema laajemminkin, esimerkiksi Uraisen sähköyhtiön sijoitusten realisoinnilla voitaisiin estää kriisikuntakriteereiden täytyminen. Vaikka Toivakalla täyttyy osa kriteereistä, ei kaikkien kuuden uskota täytyvän, koska poliittisilla päätöksillä taloutta tullaan tasapainottamaan.*
- *Muuramen talouden tila on hyvä ja siten tulevaisuuden velvoitteista myös mahdollista selviytyä. Kehyskuntia ei voi syyllistää muuttoliikkeestä hyötymisestä, koska kilpailu asukkaista ja yrityksistä on avointa ja rehtiä.*
- *Selvitystyön materiaalit ovat yksittäisellekin kunnalle hyviä ja tarpeellisia, niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi talousarvion laadinnassa.*
- *Laskelmissa 0,5 % tuottavuudella tarkoitetaan henkilöstön työn tuottavuutta. Yksityiselle sektorille verrattuna tavoite on vaatimaton. Kuntien toiminta on valtaosan palvelujen tarjoamista ja siten henkilöstövaltaista, joten tuottavuuden nostaminen on vaikeampaa. Tuottavuuden mittaaminen on ongelmallista, kun ei ole käytössä markkinahintoja..*
- *Palvelujen kustannukset ja ennusteet on laskettu nykyisillä palveluverkoilla ja nykyisillä kunnan tehtävillä. Pienille kunnille lakisääteisten tehtävien vähentäminen voi aiheuttaa merkittävän muutoksen.*
- *Veroprosentin trendilaskelma on laskettu nykyisiin valtiosuuslaskelmiin perustuen.*

Palvelujen selvitystilanne

Palvelutyöryhmien esitysmateriaali on nähtävillä kuntajakoselvityksen kotisivulla.

Sosiaali- ja terveystalvelujen ryhmä, sosiaalihohtaja Vuokko Hiljanen (Laukaa)

Sosiaalihohtaja Vuokko Hiljanen (Laukaa) esitteli sosiaali- ja terveystalvelujen ryhmän työtä ja totesi mm.

- *Yksikään selvitysalueen kunta ei järjestä perusterveydenhuoltoa itse (seututerveyskeskus ja jyte)*
- *Vanhusten palveluasumista ja psykiatrista palveluasumista on kunnissa paljon. Yksityisiä palvelun tuottajia paljon esimerkiksi Laukaassa. Kapasiteetti on suuri*
- *Kaikissa kunnissa palvelurakenteita uudistetaan (laitospaikat). Kaikissa kunnissa mobiili- ja toiminnan tehostamisjärjestelmän hankintatarkoitus, josta Aalto Yliopiston selvitys (tehostamispotentiaali vieläkin suurempi kuin FCG:n toimittamissa odotekustannuslaskelmissa)*

Opetus ja kulttuuritalvelujen ryhmä

Kunnanjohtaja Matti Mäkinen (Hankasalmi) ryhmän jäsenenä esitteli opetus- ja kulttuuritalvelujen työtä ja totesi mm.

- *Työryhmässä on pyritty yhteismitallisesti kuvaamaan selvitysalueen kuntien tilanteita.*
- *Opetus- ja kulttuuritalveluissa ei nähdä suuria vaikeuksia henkilöstön saatavuudessa.*

- *Kuntaliitosten näkökulmasta säästöpotentiaali kirjastopalveluiden palveluverkkojen tarkistamisen näkökulmasta voi selvitysalueella olla vähäistä, sillä useimmissa kunnissa palveluverkko on varsin suppea.*
- *Vapaa sivistystoimen palvelut on seudulla järjestetty hyvin hajanaisesti ja yhtenäistämällä nähtiin joitakin mahdollisuuksia.*

Selvitysryhmän jäsenten kommentteja:

- *Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palveluverkon tulevaisuus sekä pidentyvät koulumatkat huolestuttavat. Kuntalaisille tulisi voida turvata kirjastopalvelut. Kuntien budjeteista kirjastotoimen menojen osuus on pieni.*
- *Luhangassa on kaksi kirjastoa ja yksi kirjastonhoitaja, kirjastot ovat auki vuoropäivin ja kesäisin loma-asukkaiden suuri osuus vaikuttaa myös kirjastopalvelujen käyttöön.*

Hallinto- ja tukipalvelujen ryhmä, hallintojohtaja Sami Niemi (Muurame)

Hallintojohtaja Sami Niemi (Muurame) esitteli hallinto- ja tukipalvelujen ryhmän työtä ja totesi mm.

- Ryhmän toimeksiantoon sisältyvät myös teknisten palveluiden selvitystyöt.
- Keskeinen havainto, että kunnilla on hyvin erilaisia tapoja järjestää palvelut (omat palvelut, yhtiöt, ulkoistaminen, yhteistyö) ja samannimisten yksiköidenkin tuotteet vaihtelevat.
- Konserniyhtiöiden ja niiden henkilöstön osalta tietoja puuttuu (esim. Total kiinteistöpalvelut ja JJE).

Palveluverkkoselvityksen tilanne

Muutosjohtaja Risto Kortelainen (Jyväskylä) esitteli palveluverkko- ja palvelulinjaustyötä Jyväskylässä.

Selvitysryhmän jäsenten yleistä keskustelua:

- *Muuramen kunnan edustaja ilmoitti olevansa huolestunut kuntajakoselvityksen etenemisestä ja pelkästään kuntajaon muutoksen näkökulman pitämisestä esillä ilman yhteistyövaihtoehtoa. Samoin luvatut arviointitulokset seuduilla tehdyistä rakennemuutoksista puuttuvat, työryhmien ja työvaliokunnan kokousten asioiden käsittely ei ole ollut täysin objektiivista ja tasapuolista.*
- *Valtiovarainministeriön kuntajakoselvittäjien virkatehtävän toimeksianto on selvittää onko mahdollista muodostaa yksi tai useampi kunta selvitysalueella. Siten yhteistyövaihtoehto ei kuulu työtehtäviin. Kuntien valtuustot päättävät selvityksen jälkeen miten ne suhtautuvat kuntajaon muutosesitykseen. Selvityksessä syntyy laaja aineisto kuntien toiminnan nykytilanteesta sekä mahdollisuuksista tulevaisuuden uusiin kuntiin tai uudenlaiseen yhteistyöhön. Siten selvityksen kunnollinen suorittaminen on tärkeää riippumatta tulevaisuuden ratkaisuista.*
- *Selvitystyön toteutuksen onnistumisen keskeinen tekijä on kuntajakoselvittäjien sekä kuntien luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välinen hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus. Siksi avoin keskustelu ja perustellut palautteet varmistavat yhteisen ymmärryksen selvityksen etenemisestä.*

Seuraava kokous

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
11.10.2013

Seuraava kokous pidetään tiistaina 19.11.2013 klo 17.00 Laukaan Peurungassa ja teemana on kuntatalous ja henkilöstö.